

PALMECENTRETS UPPFÖRANDEKOD FÖR REPRESENTANTER OCH KONSULTER

Beslutad av Palmecentrets styrelse den 2017-03-22

Olof Palmes Internationella Center (Palmecentret) och våra medlemsorganisationer representerar den svenska arbetarrörelsen och dess långa och stolta historia av internationellt solidaritetsarbete. Detta arbete har gett oss ett gott rykte inom det internationella samfundet, i många enskilda länder i världen och bland tidigare och nuvarande samarbetsorganisationer. Vi ses som en pålitlig, effektiv, demokratisk och transparent internationell samarbetspartner. Uppförandekoden återspeglar den svenska arbetarrörelsens grundläggande värderingar och ger vägledning för hur man som representant eller uppdragstagare för Palmecentret bör agera på sin hemort eller på resa. Uppförandekoden är inte minst viktig för att kunna fortsätta hålla en hög kvalitet på vårt internationella solidaritetsarbete.

Palmecentrets uppförandekod syftar till att:

- upprätthålla den svenska arbetarrörelsens goda rykte internationellt och verka för att alla som på olika sätt representerar organisationen uppvisar en hög nivå av professionalism i sitt arbete samt göra ansvarsutkrävande möjligt.

Palmecentrets uppförandekod omfattar:

- alla individer och organisationer som i någon form ingår avtal med Palmecentret.

Det innebär att i alla lägen uppträda och agera i enlighet med uppförandekoden samt att vara uppmärksam på och agera för att minska risken för överträdelser. Om sådana ändå skulle ske förväntas medarbetare eller ledningen för Palmecentret informeras så snart som möjligt.

I ett antal andra styrdokument uttrycks Palmecentrets grundläggande visioner och mål och dessa bör därmed betraktas som en integrerad del av uppförandekoden. Hit hör Palmecentrets stadgar, verksamhetspolicy, våra policyer för jämställdhet, anti-korruption, miljö och konfliktkänslighet samt vår säkerhetsinstruktion vid resa.

Ägarskap och uppföljning

Generalsekreteraren är ansvarig för uppförandekodens efterlevnad och för att den hålls uppdaterad och aktuell. Palmecentrets styrelse fattar beslut om uppförandekoden under varje verksamhetsår.

Uppförandekoden utgör en integrerad del av alla de avtal som Palmecentret tecknar. Det innebär att Palmecentret har möjlighet att vidta avtals- eller arbetsrättsliga åtgärder om det mot förmodan skulle ske överträdelser. Svensk lag är applicerbar för de som omfattas av uppförandekoden oavsett om man befinner sig i Sverige eller i andra länder. Nationell lagstiftning ska följas så länge som denna inte står i direkt konflikt med internationella

konventioner. Om en överträdelse rör misstanke om brott kan personen i fråga även komma att polisanmälas för detta i Sverige eller i annat land.

Det är viktigt att överträdelser av uppförandekoden eller misstanke därom rapporteras till Palmecentrets handläggare eller ledning som är skyldiga att utreda frågan och eventuellt vidta åtgärder. Inom flera av de områden som anges nedan är det inte alltid tydligt vad som är att betrakta som en överträdelse eller ej. De som omfattas av uppförandekoden uppmuntras att fråga Palmecentrets handläggare eller ledning om råd. En aktiv och öppen dialog är central.

Med tanke på att information avseende överträdelser kan vara mycket känslig, ska den alltid hanteras med försiktighet, både av den person som lämnar information och den som tar emot den. Det finns också en möjlighet att lämna information anonymt via Palmecentrets hemsida för att uppmärksamma missförhållanden.

Om du bevittnar eller misstänker överträdelser av uppförandekoden bland personer inom den svenska arbetarrörelsen, hos våra samarbetsorganisationer, bland representanter för andra internationella organisationer och inom Palmecentret så ta om möjligt ställning mot detta.

Övergripande principer

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna avspeglas i Palmecentrets grundläggande värderingar och i Palmecentrets övergripande mål såsom det anges i stadgarna:

Olof Palmes Internationella Center verkar i Olof Palmes anda för demokrati, mänskliga rättigheter och fred.

Tolerans, förståelse och solidaritet är grundläggande värden för Palmecentret och en förutsättning för internationellt utvecklingssamarbete. Frihet från diskriminering och trakasserier är vidare en grundläggande mänsklig rättighet som bland annat garanteras i FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW).

Palmecentrets internationella solidaritetsarbete bygger på relationer. Dessa relationer mellan olika aktörer, anställda på Palmecentret, medlemsorganisationer, samarbetsorganisationer och andra internationella organisationer, utgör en förutsättning för vårt arbete och bör karaktäriseras av ömsesidig respekt och lyhördhet. De som omfattas av uppförandekoden förväntas vara ett föredöme i detta avseende och vid eventuella konfliktsituationer vara konstruktiva och respektfulla. Det finns en skyldighet att vara så professionell som möjligt och göra sitt yttersta för att relationerna inom ens ansvarsområde är de bästa möjliga.

Palmecentrets ekonomiska, materiella och personella resurser ska hanteras ansvarsfullt. Att agera ansvarsfullt innebär att i alla lägen agera kostnadseffektivt, med respekt för individers rättigheter samt med hänsyn till klimat och miljö.

Intressekonflikt

En intressekonflikt föreligger när beslut riskerar att fattas med annat uppsåt än uppdragets bästa för ögonen. Det gäller oavsett om det faktiskt sker eller om det endast finns en risk att det kan uppfattas vara på det sättet. Om det förekommer familjeband, vänskapsrelationer eller ekonomiska relationer mellan personer i verksamheten riskerar det att påverka uppfattningen om Palmecentrets opartiskhet och självständighet. Förekomsten av intressekonflikt är särskilt känsligt i relation till personer inom målgruppen eller personer som är kopplade till projektverksamheten. Detta gäller speciellt vid hantering av ekonomiska medel, kontraktering

och upphandling men även vid resor, tillsättande av uppdrag och medverkan i aktiviteter och utbildning. De som omfattas av uppförandekoden ska därför utan anmodan redogöra för möjliga intressekonflikter till Palmecentrets handläggare eller ledning. Det är bättre att vara särskilt aktsam och övertydlig om osäkerhet råder.

Otillbörligt utnyttjande av maktställning

Palmecentrets verksamhet, som sker med och bland personer och organisationer som i olika grad förlitar sig på vårt stöd, karaktäriseras av maktrelationer. Det gäller både i Sverige och i andra länder. En maktställning får aldrig nyttjas på ett otillbörligt sätt för egen vinning eller på andras bekostnad. En ekonomisk, eller annan nära, relation med en person som är, eller kan uppfattas att vara, i beroendeställning till dig är olämplig och ska undvikas, då du genom en sådan relation riskerar att utsätta motparten för negativa konsekvenser, såväl under pågående relation som i framtiden. Skulle en sådan relation uppstå ska handläggare eller ledningen för Palmecentret informeras snarast möjligt. En maktposition får heller inte utnyttjas till att ge andra personer fördelar de normalt inte skulle ha haft. Uppträdande och umgänge ska ske på ett sådant sätt att det heller aldrig kan uppfattas som att olika tjänster eller förmåner förväntas eller krävs.

Korruption

Palmecentret definierar korruption som ett missbruk av förtroende eller makt som medför otillbörlig vinning, ofta ekonomisk, för en person, en organisation eller ett politiskt parti. Som korruption räknas bland annat mutor, bestickning, förskingring, svindleri samt jäv, nepotism och vänskapskorruption. Korruption förekommer i hela världen men är mer omfattande i länder med en svag stat och svaga institutioner, i länder där invånarna har liten möjlighet till inflytande och där det råder stora brister gällande folkligt deltagande, transparens och maktindelning¹. Vad som uppfattas som ett korrupt beteende är delvis subjektivt och kulturellt bestämt och det är därför viktigt att föra en dialog om dessa frågor med alla inblandade i verksamheten. Korruption går hand i hand med brist på öppenhet och deltagande. Palmecentret, våra medlemsorganisationer och våra partners har alla en viktig roll att spela i antikorrupsionsarbetet. Den som omfattas av uppförandekoden bör därför agera både proaktivt och reagera på misstänkta oegentligheter i de projekt eller hos den organisation man arbetar med. Om sådana upptäcks kontakta närmsta chef eller generalsekreteraren på Palmecentret. För att skydda de som omfattas av uppförandekoden från misstankar om olämplighet bör man inte ta emot gåvor, ersättning, tjänster eller annan ekonomisk förmån mer än till ett rent symboliskt värde. Rådgör med närmsta chef eller uppdragsgivare i de fall osäkerhet råder. Detta gäller även icke-materiella gåvor som privata middagar eller dylikt som ligger utanför ditt uppdrag.

Säkerhet

Eftersom vi mår om den enskildes hälsa och välmående, våra partners trygghet och samarbetets hållbarhet är säkerheten för de personer som omfattas av uppförandekoden en prioriterad fråga. Palmecentret ser både till personliga säkerhetsrisker som hot, utsatthet, konflikter och riskbeteenden samt organisatoriska såsom riskerat anseende och sekretess. Palmecentret har ett organisatoriskt säkerhetsansvar för sina anställda och även för att diskutera detta med sina partners. Säkerhet och riskmedvetenhet är också ett individuellt

¹ För en mer specifik beskrivning av läget i länder hänvisas till Transparency Internationals årliga korruptionsindex.

ansvar. De som omfattas av uppförandekoden bör därför göra sitt yttersta för att inte utsätta sig själva och andra för onödiga risker under sitt uppdrag. Hänsyn bör tas till säkerhet när boende och resa planeras samt vad som görs efter arbetstid. Det är viktigt att hålla sig uppdaterad angående säkerhetsläget i landet, följa UD:s reserekommendation och Palmecentrets instruktion ”Säkerhet vid resa”.

Media- och informationshantering

Spridning av information via olika kanaler är en central del av Palmecentrets verksamhet. Det är ett effektivt sätt att nå ut med vårt budskap och våra målsättningar. De som omfattas av uppförandekoden förväntas följa några huvudprinciper i relation till media och allmänhet. Om man uttrycker sig i Palmecentrets namn eller kan ses som en representant för Palmecentret bör man uttrycka sig i linje med Palmecentrets hållning. Offentliga plattformar, såsom i förekommande fall sociala medier, ska inte användas för att avslöja känslig information eller i övrigt agera på ett sådant sätt att Palmecentrets anseende riskeras. Avslöjande av konfidentiell information riskerar att allvarligt äventyra säkerheten för samarbetspartners och aktivister, försämra Palmecentrets effektivitet och minska vår trovärdighet. Diskretion förväntas således och konfidentiell information får inte spridas. Information som inte har offentliggjorts och som är känd för dig på grund av din ställning får inte användas till privat fördel. Det är underförstått att detta inte påverkar informationsutbyte inom verksamheten för att säkerställa största möjliga ägarskap och deltagande.

Alkohol och droger

Ett mycket restriktivt förhållningssätt till alkohol bör iakttas i samband med besök av samarbetsorganisationer och verksamhet i Sverige och i andra länder. I tjänst eller på uppdrag för Palmecentret är alkoholkonsumtion endast tillåten i undantagsfall, såsom vid offentliga tillställningar, middagar med samarbetspartners och liknande. Inga projektmedel får heller tas för att köpa alkohol, utan detta får finansieras privat eller organisationens egna medel. Vid dessa tillfällen är det dock extra viktigt att alkoholkonsumtionen sker måttfullt. Det får absolut inte utvecklas en ”alkoholrelation” inom ramen för Palmecentrets verksamhet. Möten och beslut får inte flyttas till krogen och att bjuda på alkohol bör inte bli ett sätt att umgås. Under resor på uppdrag av Palmecentret bör man även under sin fritid vara restriktiv med sin alkoholkonsumtion, då man under hela sin vistelse är en representant för Palmecentret. I samband med bilfärder är alkoholkonsumtion strikt förbjudet och som medresenär bör du alltid reagera om du misstänker att föraren är påverkad. Alla former av befattning med och konsumtion av narkotikaklassade preparat är förbjudna både under arbetstid och under fritid. Undantag görs givetvis om preparaten avser receptförskrivna medicin för eget bruk.

Diskriminering och trakasserier

Palmecentret fördömer alla former av trakasserier och diskriminering och kommer aldrig att tillåta detta inom verksamheten. Ingen enskild person eller grupp, oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, samhällsställning, politisk åskådning eller funktionsvariation får diskrimineras. Inom ramen för det internationella solidaritetsarbetet blir detta åtagande viktigt också som ett aktivt förhållningssätt och samarbeten bör främja allas deltagande på lika villkor och får inte försvåra eller omöjliggöra deltagande för någon. Ingen person ska på något sätt utsättas för sexuella trakasserier, vare sig i fysisk eller i psykisk form. Sexuella trakasserier är ett uppträdande i arbetslivet av sexuell natur som kränker en arbetssökande eller arbetstagare. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag,

blickar och bilder som är sexuellt anspelande och nedvärderande. Det är den som blir utsatt som avgör om beteendet är ovälkommet eller ej.

Sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande

Alla former av sexuella övergrepp och utnyttjande är förbjudna, liksom alla former av sexuella kontakter mellan vuxna och barn. Det är oacceptabelt att utnyttja utsattheten hos en person eller grupp inom ramen för utvecklingssamarbete eller humanitärt arbete.

Köp av sexuella tjänster och nyttjande av pornografiskt material

Köp av sexuella tjänster är förbjudet. Alla typer av transaktioner, pengar, anställningar, varor eller tjänster, i utbyte mot sexuella handlingar eller andra typer av förnedrande beteende och utnyttjande är förbjudet. Med köp av sexuella tjänster avses här inte bara köp av sexuella tjänster från prostituerade, det inkluderar även vad som ibland kallas "privatbistånd", det vill säga betalning av räkningar, hyror, kläder, skolvgifter och så vidare i utbyte mot sexuella tjänster. Besök på bordeller, porr-, striptease- eller liknande klubbar är inte tillåtet. Pornografiskt material får heller inte konsumeras med hjälp av den tekniska utrustning som Palmecentret i förekommande fall tillhandahåller. Om möjligt bör också hotell undvikas som distribuerar pornografi genom sitt TV-utbud. All befattning med barnpornografiskt material är strikt förbjudet.

Organiserad brottslighet

Verksamhet med kopplingar till den organiserade brottsligheten finns på många håll i samhället. Det kan röra som om exempelvis handla billiga kapitalvaror på marknader, växling av pengar, val av bostad, vid restaurangbesök, bokning av hotell och konferensanläggningar. Det är viktigt att vara medveten om att organiserad brottslighet förekommer för att undvika att indirekt stödja den. Ett sätt att skaffa sig information är att stämma av med lokal koordinatör, handläggare och/eller samarbetsorganisationer i landet innan bokningar görs.